

PROGRAM ZAJĘĆ PROFILAKTYCZNO-WYCHOWAWCZYCH DLA NAUCZYCIELI I MŁODZIEŻY SZKOLNEJ

Wioletta Pająk, Pedagogiczna Biblioteka Wojewódzka w Słupsku

Opublikowano 14.09.2011 r.

Zajęcia prowadzone w ramach programu profilaktyczno-wychowawczego w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej w Słupsku wspomagają nauczycieli w prowadzonych przez nich zajęciach w szkołach nt. agresji, przemocy, przeciwdziałania tym zjawiskom. Wspierają ich w konstruktywnym radzeniu sobie z sytuacjami przemocy w szkole zwiększając tym samym skuteczność oddziaływań wychowawczych. Wspomagają nauczycieli w sytuacji, kiedy w klasie szkolnej jest uczeń z zespołem nadpobudliwości psychoruchowej (ADHD). Wspomagają w ramach spotkań nt. uzależnienia od gier komputerowych, Internetu, telewizji, jak również uzależnienia od nikotyny, alkoholu, narkotyków. Wspierają przy poruszanych tematach niebezpiecznych w skutkach przyjaźni, jak również werbacji i uzależnienia od sekt. Program przyczynia się do podnoszenia jakości pracy szkoły. Wskazuje nauczycielom różne źródła informacji na interesujące ich zagadnienia: książka, czasopismo, Internet, wydruk zestawień bibliograficznych, wskazanie filmu z Wydziału Multimedialnego.

Cele i założenia programu:

Zaproponowany program zajęć wychowawczo-profilaktycznych został tak skonstruowany, by można go było wykorzystać na wszystkich szczeblach kształcenia gimnazjalnego i szkolnictwa ponadgimnazjalnego.

Umocnianie poczucia własnej wartości, umiejętność współpracy z grupą, skutecznej komunikacji, ćwiczenie umiejętności asertywnego odmawiania, radzenia sobie z presją innych, panowania nad swoimi emocjami – to cel proponowanych zajęć.

Jeszcze parę lat temu uzależnienie było kojarzone głównie z nikotyną, alkoholem czy narkotykami. Dzisiaj, coraz częściej mówi się o uzależnieniu od Internetu czy mediów. Choroba ta jest poważnym problemem społecznym, ponieważ liczba uzależnionych od Internetu przewyższa liczbę uzależnionych od innych „używek”. Każde uzależnienie powoduje uszczerbek na zdrowiu i psychice.

Celem spotkań jest m. in. uświadomienie skutków uzależnienia od gier komputerowych, Internetu, telewizji, poznanie wpływu reklamy na psychikę dzieci i przyczyn „zagubienia się” w świecie rzeczywistym, wskazanie innych, alternatywnych, zdrowych sposobów spędzania wolnego czasu.

Przemoc i agresja są w środowisku szkolnym poważnym problemem. Jednocześnie ich powszechność staje się dla nauczycieli, uczniów i ich rodziców coraz bardziej oczywista.

Celem zajęć jest m.in. zapoznanie uczniów i nauczycieli z problematyką agresji: jej przyczynami, mechanizmami i rodzajami zachowań agresywnych, oraz uczenie konstruktywnego radzenia sobie z sytuacjami przemocy w szkole i zwiększenie skuteczności oddziaływań wychowawczych.

Ograniczenie picia alkoholu, palenia i narkotyzowania się młodych ludzi zarówno teraz, kiedy chodzą do szkoły, jak i w przyszłości w dużej mierze zależy od siły działania trzech podstawowych czynników:

- osobowościowego, czyli cech i doświadczeń młodego człowieka,
- kontekstu środowiskowego, w jakim substancja uzależniająca jest zażywana,
- rodzaju substancji i siły jej narkotycznego działania.

Jednym z najczęściej stosowanych działań mających na celu przeciwdziałanie alkoholizmowi, narkomanii oraz innym uzależnieniom i ich ograniczeniu jest profilaktyka, która ma na celu m. in. informowanie o ich szkodliwych następstwach. Tymczasem w wielu przypadkach powoduje ono tylko rozbudzenie ciekawości młodzieży na skutek tendencyjnych informacji i ich nadawców. Tylko właściwie dobrane programy profilaktyczne mogą się przyczynić do odrzucenia niewłaściwych zachowań. Powinny one ukazywać postawy społecznie akceptowane, wzorce alternatywne wobec subkultury alkoholowej, nikotynowej itp. Wobec tego programy nie powinny się koncentrować na straszeniu i proponowaniu abstynencji, ale na informowaniu o mechanizmach uzależnienia, na rozwijaniu umiejętności

odpowiedzialnego podejmowania decyzji, a także umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach życiowych oraz na sprzyjaniu rozwojowi osobowości.

Spotkania mają na celu, oprócz zwrócenia uwagi na problem uzależnienia od nikotyny, alkoholu, narkotyków czy uzależnienia od Internetu, zasygnalizowanie problemu ucznia z zespołem nadpobudliwości psychoruchowej (ADHD) w klasie szkolnej oraz niebezpiecznych w skutkach przyjaźni, jak również werbacji i uzależnienia od sekt.

Zasygnalizowanie, że powyższe problemy mogą spotkać każdego z nas, każdy z nas może znaleźć się w sytuacji dla niego bez wyjścia. Dlatego ważne jest uświadomienie, że problemy istnieją.

Pamiętajmy, iż większość społeczeństwa, a co za tym idzie i rodzice nie zdaje sobie sprawy, że ich kilkunastoletnie dziecko może mieć kontakt z „używką”. Zmienił się też obraz osoby uzależnionej. Niekoniecznie musi ona wyglądać jak włóczęga. Może to być śliczna, zadbana, nieraz z dobrej rodziny 15-16-latka, która oprócz szminki i papierosów nosi w torebce amfetaminę.

Spotkania prowadzone w ramach programu, przybliżają uczniom bibliotekę jako miejsce przyjazne dla nich, jako przyszłych czytelników. Uczniowie poznają zasady zapisania do Wydziału Udostępniania, zasady korzystania z czytelni oraz Wydziału Multimedialnego.

Zajęcia są prowadzone w oparciu o:

Filmowy Pakiet edukacyjny Lekcje przestrogi

Seria pięciu filmów o współczesnych zagrożeniach młodzieży zalecana do wykorzystania w szkole. Każdy z filmów to – w większości oparta na faktach – fabularna opowieść o losach młodych ludzi, których dotyka problem narkotyków, alkoholizmu, przemocy, sekt lub uzależnienia od multimedialnych. Reżyser nie wpada jednak w moralizatorską formułę, lecz pokazuje żywą opowieść...

Filmy powstały na kanwie scenariusza spektakli, które grupa teatralna Roberta Turleja wystawiła w setkach szkół na terenie całej Polski. Ich autor przygotował scenariusz po konsultacjach z psychologami, lekarzami, osobami zajmującymi się problemami poruszonymi w spektaklach, pierwowzorami bohaterów, a nawet policjantami. Końcowy efekt podlegał ich akceptacji. Bardzo dobre recenzje wychowawców, przyjęcie spektakli przez młodzież, a także potrzeba szerszego dotarcia do szkół zaowocowały pomysłem adaptacji filmowej.

Filmowy Pakiet edukacyjny Lekcje przestrogi 2

Drugi pakiet filmowy przeznaczony dla dzieci i młodzieży szkolnej. Lekcje przestrogi 2 to pięć nowel edukacyjnych w fabularnej formule z komentarzami psychologa. Dotykają kilku konkretnych problemów, z którymi borykają się dzieci i młodzież. Filmy mają stać się pretekstem do dyskusji z młodzieżą i dziećmi (jeden z filmów przeznaczony jest do emisji na spotkaniach z rodzicami) o takich niepokojących zjawiskach, jak choćby palenie papierosów wśród uczniów, ADHD, uzależnienia od Internetu czy nawiązywaniu niebezpiecznych w skutkach przyjaźni.

Każdy z filmów został zakończony stosownym komentarzem pani mgr Iwony Anny Wiśniewskiej, pedagoga, psychologa, dyrektora Ośrodka dla Osób Dotkniętych Przemocą w Krakowie, wykładowcę, specjalistkę w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie (PARPA - Warszawa).

Filmy mają stać się impulsem do dyskusji, jaką osoby prowadzące mogą przeprowadzić na podstawie przygotowanych i dołączonych do każdego filmu konspektów.

Opracowany Program zajęć profilaktyczno-wychowawczych dla nauczycieli i młodzieży szkolnej (gimnazjum, szkolnictwo ponadgimnazjalne) na zasadzie cyklu spotkań w Pedagogicznej Bibliotece Wojewódzkiej w Słupsku cieszy się dużym zainteresowaniem, przeprowadzonych zostało już kilkanaście spotkań.